

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.II.22.472/2016/17.

A tanács tagjai: . Makai Katalin a tanács elnöke

Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna előadó

Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit

A felperes:

felperes neve

A felperes képviselője:

Vidákovics Ügyvédi Iroda (1132 Budapest, Váci út 28., ügyintéző: dr. Vidákovics Béla Zsolt ügyvéd)

Az alperes:

alperes neve

Az alperes képviselője:

Dr. Szűcs Andrea Ügyvédi Iroda (1062 Budapest, Andrásy út 92., ügyintéző: dr. Szűcs Andrea ügyvéd)

A per tárgya:

Gyermektartásdíj felemelése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Alperes

Az elsőfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 5.P.II.22.216/2014/48.

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 54.Pf.631.228/2016/10.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit hatályában azzal a pontosítással tartja fenn, hogy az alperest 2014. április 1-től 2016. július 4. napjáig terhelő gyermektartásdíj hátralék összege 3.754.500 (hárommillió-hétszázötvennégyezer-ötszáz) forint.

Feljogosítja az alperest, hogy a jogerős ítélet alapján túlfizetett gyermektartásdíj összegét a havi gyermektartásdíjba 50.000-50.000 forint összegben beszámíthatja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak, felhívásra 360.000 (háromszázhatvanezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes és az alperes házastársak voltak. Házasságukat a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 6. P 25.732/2010/6 sorszámú ítéletével bontotta fel. A bontóperben a felek a 2011. május 20. napján megtartott tárgyaláson a szükséges járulékos kérdésekben egyezséget kötöttek: megállapodásuk alapján a 2001. augusztus 24. napján született **H. V.** és a 2003. január 23. napján született **H. D.** kettős utónevű gyermekeik a szülői felügyelet közös gyakorlása mellett a felperes nevelésébe és gondozásába kerültek. Az alperes vállalta, hogy a két gyermek tartására gyermekenként és havonta 180.000 forint határozott összegű gyermektartásdíjat megfizet. A felek 2011. szeptember 29. napján ügyvéd által ellenjegyzett okiratban megosztották a házastársi közös vagyonukat is, a szerződésben az alperes a kötelezettségvállalását megerősítette: a gyermektartásdíjat a gyermekek nappali tagozatos felsőfokú vagy valamely szakképzettség megszerzéséhez szükséges tanulmányaik befejezéséig fizeti, feltéve, hogy a gyermekek a tanulmányaikat a tőlük elvárható eredménnyel folytatják és ésszerű időn belül befejezik. A szerződésben a felek azt is rögzítették, hogy a gyermekeknek juttatott ajándékok, zsebpénz vagy a javukra szóló egyéb kifizetések a gyermektartásdíj összegének a terhére nem számolhatóak el.
- [2] Az egyezség megkötésekor a felperes a szigethalmi polgármesteri hivatalban köztisztviselőként dolgozott, munkaviszonya azóta is folyamatosan fennáll, jelenleg havi jövedelme 300.000 forint. A gyermekekkel életvitelszerűen a **B., Ö.** utca .../B. szám alatti 280 m² alapterületű, háromszintes, a kizárólagos tulajdonát képező ingatlanban lakik.
- [3] Az alperes a **M. T. Kft.** tulajdonosa és egyben ügyvezetője, a gazdasági társaságban az élettársával ketten tulajdonosok. Az egyezség megkötésekor meglévő másik (külföldi) társasági érdekeltiségét értékesítette. A kft.-ből 2013-ban nettó 143.000.000 millió forint (eredménytartalékból, illetve osztalékból származó) jövedelemre tett szert, 2014-ben 30.000.000 forint osztalékot vett fel. A gazdasági társaság a bevételt külföldön realizálja (5.P 22.216/2014/30. sorszámú jegyzőkönyv).
- [4] Az alperes 2010 decemberében létesített élettársi kapcsolatot, 2014. november 26. napján **L.** utónevű gyermeke született. Az alperes élettársa jelenleg gyermekgondozási segélyben részesül. A család az alperes kizárólagos tulajdonát képező **B., B.** utca .../B. szám alatti, 112 m² alapterületű háromszobás lakásban lakik.
- [5] Az egyezség megkötésekor a lányok az éves szinten kb. 3.000.000-3.000.000 forint tandíjú **A.** Iskolában tanultak, 2013 szeptemberében a szülők, közös elhatározásuk alapján a **G. E. F.** Általános Iskola és Gimnáziumba íratják be őket. Az iskola tandíja 2015 évben 1.736.650-1.736.650 forint volt. Az alperes 2015. március 11-ig a tandíjat a gyermektartásdíjon felül egyedül fizette, a 2014/15 tanév III. trimeszterétől kezdődően azt a felperes finanszírozza. Az alperes 2015. június 19-én ügyvédi letétbe helyezett 1.300.000 forint összeget a gyermekek tandíjára, illetve az iskolai étkezés fedezésére ((30/A/2 letéti szerződés). A gyermekek egészségesek, angol és **f.** nyelvi különórákra járnak.
- 2011 júniusától az alperes az egyezségben vállaltaknál lényegesebb magasabb összegű havi pénzt utalt a felperes részére. Tartásdíj címén ténylegesen 900.000 forintot fizetett, továbbá fedezte a gyermekek lakhatási költségeit, a tandíjat, az iskolai étkezések költségeit, az iskolabusz költségeit, a takarítónő, a gyermekfelügyelő költségeit, a gyermekek után járó egészségbiztosítási díjat, legalább havi 2.000.000 forint összegben.
- [6] Az alperesnek a gyermekeivel való kapcsolattartása 2013-tól megritkult. Az alperes sérelmezte, hogy a felperes a kapcsolattartások előtt gyakran élt különböző kifogásokkal, hol a gyermekek egyéb elfoglaltságára, betegségeire vagy egyszerűen kedvetlenségükre hivatkozott. A gyerekek

kezdetben idegenkedtek az alperes élettársától is, féltestvérüket azonban elfogadják. Az alperes a kapcsolattartások elmaradása miatt kezdeményezte a gyermekek védelembe vételét, a Budapest Főváros Kormányhivatal III. Kerületi Gyámhivatala a védelembe vételi eljárást megszüntette.

A felperes keresete és az alperes viszontkeresete

- [7] A felperes keresetében azt kérte, hogy a bíróság az egyezségben megállapított, gyermekenkénti 180.000 forint gyermektartásdíj mértékét 2014. április 1. napjától - módosított kérelme alapján - gyermekenként havi 895.000 forint, a két gyermek után összesen havi 1.790.000 forint határozott összegre emelje fel. Kérte továbbá a közös szülői felügyeleti jog megszüntetését és a szülői felügyelet gyakorlására való feljogosítását.
- [8] A felperes a keresete jogalapját - a körülményváltozást - arra alapította, hogy a bontóperi egyezségben 180.000 - 180.000 forint mértékben megállapodott tartásdíj mellett megegyeztek a gyermekek lényegesen magasabb költségeinek alperesi finanszírozásában is. Ennek a megállapodásnak az alperes eleinte eleget is tett, majd az általa önként fizetett összegeket folyamatosan csökkentette, végül 2015 márciusától az iskolai költségek (tandíj, étkezés, utazás stb.) viseléséhez sem járul hozzá. A gyermektartásdíj mértékét a gyermekek szükségleteivel indokolta, részletes kimutatást csatolt a gyermekekre fordított havi kiadásairól. Érvelése szerint a házassági életközösségük alatt kiemelkedő színvonalon éltek, az alperesnek a tartásdíjon felül önként vállalt teljesítése arra szolgált, hogy a gyermekek kimagasló színvonalú ellátása változatlanul fennmaradjon, amit az önkéntes teljesítés biztosított is. Az egyezségben meghatározott 180.000 - 180.000 forint tartásdíj a gyermekek korábbi szintű ellátását nem teszi lehetővé. A felperes nem vitatta, hogy az alperes az egyezségben vállalt gyermektartásdíjat folyamatosan fizeti, azonban az egyezségben nem rögzített összegek megvonásával a felperest kétségek között tartja, aki így csak a hónap végén tudja meg, hogy milyen tényleges teljesítés történt.
- [9] Az alperes a közös szülői felügyeleti jog megszüntetését nem ellenezte, később viszontkeresettel kérte a szülői felügyelet gyakorlására való feljogosítását. A tartásdíj felemelését illetően a felperes keresetének elutasítását kérte. Álláspontja szerint az önkéntesen teljesített összegek a terhére nem vehetők figyelembe. Az egyezségben meghatározott tartásdíj a két gyermek szükségleteit önmagában magas szinten biztosítja, a felperes által hivatkozott kiadások luxusnak minősülnek (a gyermekek taxival való iskolába járása, a feltüntetett ruházatkodási kiadások, kisállatok tartására elszámolt összeg stb.). Utalt arra, hogy a felperes a gyermekeivel való kapcsolattartással nyomást gyakorolt rá, a tartásdíjon felüli igények folyamatosan nőttek (5.P. 22.216/2014/14 jegyzőkönyv). Hangsúlyozottan sérelmezte, hogy a felperes a gyermekeket anyagiassá szemléletre neveli, hamis értékrendet közvetít feléjük.

Az első- és másodfokú ítélet

- [10] Az elsőfokú bíróság ítéletével a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 6.P.25.732/2010/6. sorszámú egyezséget jóváhagyó végzésében foglaltakat megváltoztatva kötelezte az alperest, hogy a két kiskorú gyermek javára 2014. április 1. napjától kezdődően havonta előre esedékesen gyermekenként havi 250.000 forint határozott összegű tartásdíjat fizessen meg. Megállapította, hogy az alperes gyermektartásdíj hátraléka 2.800.000 forint, amelynek teljesítésére 20 egyenlő részletben részletfizetést engedélyezett. Az elsőfokú bíróság megszüntette a szülői felügyelet közös gyakorlását és arra a felperest jogosította fel.
- [11] Az elsőfokú bíróság a gyermektartásdíj felemelését illető döntését a Ptk. 4:210. § (1) bekezdésére alapította. A perbeli adatok alapján arra a következtetésre jutott, hogy az alperes által a korábbi bontóperben egyezségben vállalt gyermektartásdíj mértéke megváltoztatásának a jogalapja fennáll, a felperes által igényelt mértéke azonban eltúlzott.

- [12] Az elsőfokú bíróság a Ptk. 4:205. § (1) és (2) bekezdése értelmében vizsgálta a gyermekek indokolt szükségleteit.
- [13] Kifejtette, hogy a következetes ítélkezési gyakorlat a kiskorú gyermek tartásával összefüggő kiadásokat négy csoportra bontja: az alapszükségletekkel összefüggő kiadásokra; az alapszükségletek körét meghaladó, kiegészítő szükségletek kiadásaira; luxus kiadásokra és rendkívüli kiadásokra. Az alapszükségletek kielégítésével összefüggő kiadások jogi természetüket tekintve köztudomású tények, amelyek külön bizonyítást nem igényelnek. Az alapszükségletek körét meghaladó kiegészítő szükségletek kiadásai körébe sorolhatók a gyermek iskolán kívüli egyéb szellemi tevékenységének, sport tevékenységének költségei, a különórák díjai. Ezek a költségek bizonyítást igénylenek és az adott egyedi körülményektől függően értékelendő. Luxus kiadásnak minősül - többek között - a nagyon drága magániskola tandíja, az oktatás egyéb költségei, a költséges nyári táborok, külföldi utazások, az otthoni gyermekfelügyelő költségei.
- [14] A jelen perben tényként állapítható meg, hogy az egyezségben rögzített tartásdíj a töredéke volt annak a havonta kb. 2.000.000 forint összegnek, amellyel az alperes éveken át ténylegesen hozzájárult a gyermekek - és közvetve a felperes - szükségleteinek magas szinten való kielégítéséhez. Ez az önként fizetett összeg nem csak a gyermekek mindennapi szükségleteinek ellátására, de részben a felperes szükségletei fedezésére is szolgált. A felek előadása alapján az azonban nyilvánvaló, hogy bontóperben az alperes által vállalt tartásdíjat az alperes maga sem tekintette a gyermekek szükségleteinek megfelelő színvonalon való kielégítéséhez elegendőnek. A felperes azonban alappal nem bízhatott abban, hogy az alperes hosszútávon, folyamatosan, ilyen jelentős összeggel fogja támogatni a gyermekeit.
- [15] Az elsőfokú bíróság a peradatok mérlegelésével arra a következtetésre jutott, hogy a gyermekek indokolt szükségletei a felperes által igényelt mértékű gyermektartásdíj megalapozottságát nem támasztják alá. Nem minősíthető indokolt szükségletnek a taxival való iskolába járás vagy a márkás ruhanemük viselése.
- [16] Az alperes teljesítőképességénél tény, hogy újabb gyermeke születésével már három kiskorú gyermek tartásáról köteles gondoskodni, az azonban nem nyert bizonyítást, hogy a tartásdíj fizetési kötelezettségét befolyásolná.
- [17] Az elsőfokú bíróság a fenti szempontokat értékelve úgy ítélte meg, hogy a havi 250.000 - 250.000 forint mértékű gyermektartásdíj szükséges és egyben elegendően magas színvonalon biztosítja a gyermekek korábbi magas színvonalú, változatlan ellátását. A gyermekek megszokott életkörülményét ez az összeg biztosítja, az alperes ennek megfizetésére teljesítőképes.
- [18] Az alperes és a felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezéseit nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta és az alperest terhelő gyermektartásdíj mértékét 2014. április 1. napjától kezdődően havi 330.000-330.000 forint határozott összegre felemelte. Az alperes tartásdíj hátralékának összege 7.120.000 forintra növekedett, amelyet a folyamatos tartással egyidejűleg 30 egyenlő részletben köteles megfizetni. Mellőzte a szülői felügyeleti jog gyakorlására történt feljogosításából a teljes körű kitételt, a felperes tájékoztatási kötelezettségére vonatkozó rendelkezést és pontosította az elsőfokú eljárás illetékét, valamint annak fizetését. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [19] A másodfokú bíróság a felperes fellebbezését megalapozottnak, az alperes fellebbezését alaptalannak ítélte. Az alperes által hivatkozott eljárásjogi szabálysértéseket nem találta alaposnak. A szülői felügyelet körében egyetértett az elsőfokú bírósággal, az alperes fellebbezését ebben a körben megalapozatlannak ítélte.
- [20] A felemelt gyermektartásdíj mértékét illetően azonban nem osztotta az elsőfokú bíróság mérlegelési döntését. A következetes ítélkezési gyakorlat alapján, ha a szülők közösen döntöttek el, hogy a gyermekeik jelentős költségkihatású iskolába járnak és a gyermekeket ehhez az iskolarendszerhez és az ezzel együtt járó életmódhoz szoktatták, akkor ez a külön élő szülő tartási kötelezettsége

mértékénél nem hagyható figyelmen kívül (Pfv.II.22.141/2008/5.). A szülők által az együttélés alatt választott költséges magániskolában megkezdett tanulmányok folytatása megfelelő szülői teljesítőképesség esetén a gyermek harmonikus személyiség fejlődésének része, tehát az indokolt szükségletek körébe vonható. A perbeli esetben tény, hogy a gyermekek az egyezség megkötésekor az **a-i** iskolába jártak, majd a szülők közös döntése alapján lettek a **f.** iskola tanulói. Ennek költség vonzatával, a tandíj mértékével tisztában voltak, így a tandíj összegére, annak esetleges emelkedésére az alperes alappal nem hivatkozhat. A szülők a tandíjjal hosszú távon számoltak, nem csak eseti, konkrét helyzetekre vonatkozó fizetési kötelezettségekről volt szó. A másodfokú bíróság felülmérlegelte az elsőfokú bíróságnak a gyermektartásdíj mértékére vonatkozó döntését, annak összegét az egyezségben rögzített mértéket felemelve a tandíj teljes összegével együttesen gyermekenként havi 330.000 forintban határozta meg. Ennek megfelelően meghatározta a tartásdíj hátralék összegét, annak levezetését mellőzte.

- [21] Ami pedig az alperes teljesítőképességét illeti, a perben nem nyert bizonyítást, hogy anyagi körülményeiben drasztikus változás történt volna, jelenleg is kiemelkedő anyagi viszonyok között él. Az alperes a perben teljesítőképessége hiányára nem is hivatkozott.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [22] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Elsődlegesen azt kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül és a szülői felügyeleti jogok közös gyakorlása megszüntetése mellett, a két kiskorú gyermek szülői felügyeleti jogának gyakorlására őt jogosítsa fel. Ennek megfelelően szabályozza a kapcsolattartást és kötelezze a felperest havonta előre esedékesen gyermekenként havi 35.000 forint megfizetésére. Másodlagosan a Kúria a jogerős ítélet gyermektartásdíjra vonatkozó rendelkezéseit részben helyezze hatályon kívül, a felperes gyermektartásdíj felemelésre vonatkozó kereseti kérelmének elutasításával egyidejűleg az általa fizetendő gyermektartásdíj összegét az utolsó tárgyaláson igazolt havi jövedelme figyelembevételével állapítsa meg. Harmadlagosan a felperes gyermektartásdíj felemelésére irányuló keresetét utasítsa el, végül a Kúria az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedően a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül és utasítsa az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára.
- [23] Az alperes jogerős ítélet jogszabálysértő voltát a Ptk. 4:218. § (2) és (3) bekezdése megsértésére alapította.
- [24] Az alperes a közös szülői felügyelet megszüntetését sérelmező felülvizsgálati kérelmét - a jogszabályhely megjelölése nélkül - a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelésére alapította.
- [25] A felperes keresetének elutasítását illetően az alperes arra hivatkozott, hogy a felperes a Ptk. 4:210. § (1) bekezdésének törvényi feltételeit nem bizonyította, azaz nem bizonyított körülményváltozást, illetve valamely fél lényeges jogi érdekének sérelmét. Az alperes érvelése szerint ugyanis a gyermekek magas tandíjjal járó iskolaváltása a szükségletek emelkedését nem vonta maga után, mivel a **f.** iskola tandíja alacsonyabb összegű, mint az **a-i** iskoláé volt. Ebből következően körülményváltozásként sem vehető figyelembe.
- [26] A következőkes ítélezési gyakorlat az átlagot lényegesen meghaladó kötelezett jövedelem esetén is a gyermek korának megfelelő szükségletéből indul ki és azok alapulvételével állapítja meg a tartás mértékét. Az indokolt szükséglet ugyanis a jogosulti igénynek megfelelően egyéniesített, átlagos színvonalú kielégítést jelent. Az egyezségkötés során általa vállalt tartásdíj már eleve luxus színvonalú megélhetést biztosított a gyermekei számára. A következőkes ítélezési gyakorlat szerint a kötelezett önkéntes vállalása hiányában a luxus igények teljesítése nem jár. A felperes által felsorolt, a gyermekek indokolt szükségleteire vonatkozó élelmezési, ruházkodási kiadás nyilvánvalóan eltúlzott. A jogerős ítélet jogszabályellenesen, a gyermekek indokolt szükségleteit

meghaladó mértékben kötelezi őt a tartásra. A gyermektartásdíj céljával pedig ellentétes a szükségleteken felüli mérték, az ugyanis - értelemszerűen - megtakarításra kerül, ami a jogosultnak az anyagi javak felhalmozását teszi lehetővé. A felperes maga sem vitatta, hogy megtakarításokat eszközöl és ezt fenn is kívánja tartani.

- [27] Tévesen hivatkozott a másodfokú bíróság arra, hogy a különélés alatt választott költséges magániskolában megkezdett tanulmányok folytatása a gyermekek indokolt szükségletei körébe vonhatóak. Az alperes sérelmezte, hogy a gyermekek iskoláztatásának a költségét a jogerős ítélet kizárólag rá terhelte. Miután az iskolaváltás a felperessel közös döntésük volt, a szülőknek azt közösen kell finanszíroznia. Az elsőfokú bíróság az ítéletéből következően az egyezség szerinti gyermektartásdíjat az egy gyermekre számított tandíj felével növelte meg, ezzel szemben a jogerős ítélet - az indokolása szerint - teljes egészében őt kötelezte a tandíj megfizetésére. A felperes kiemelkedően jó körülmények között él, jövedelme a magyar átlag jövedelmet jóval meghaladja, számos ingatlana és pénzeszköze van, ha a 180.000 forint összegű tartásból a tandíj fele levonásra került, a gyermekenként 100.000 forintos összeg még így is a megfelelő tartásra alkalmas.
- [28] Teljes mértékben figyelmen kívül maradt az az okiratokkal igazolt tény, hogy a gyermekek iskoláztatásának költségeit 2015. március 31. napjáig kizárólag egyedül finanszírozta, továbbá, hogy az elsőfokú döntés meghozatalát követően a felperes részére az abban foglalt emelt összegű tartásdíjat fizette. A másodfokú bíróság hátralékszámítása hibás, a különbözetként teljesített 1.960.000 forint összeget az elszámolásnál mellőzte. A jogerős ítélet a tartás felemelésének kezdő időpontját 2014. április elsején rögzítette, a másodfokú bíróság érvelése szerint a jogalapot a magániskola költségeinek megfizetése alapozta meg. Ezzel szemben az iskolai tandíjat 2015 márciusáig fizette, így kétszeres elszámolás történt.
- [29] A Ptk. 4:218. § (2) bekezdés b) pontja alapján mindkét szülő jövedelmi és vagyoni viszonyait kell figyelembe venni. A jogerős ítélet a felperes jövedelmét, megtakarításait egyáltalán nem értékeli. Az alperes hivatkozott a teljesítőképessége korlátozott voltára, a felemelt tartásdíjra teljesítőképessége már nincs. A fellebbezési tárgyaláson becsatolt jövedelem igazolását a másodfokú bíróság nem vette figyelembe. A gazdasági társaság eredményessége és a személyi jövedelme között nincs ok-okozati összefüggés, ebből következően nem is lehetett volna figyelembe venni egy természetes személy vagyoni viszonyainak vizsgálata során. A társaság osztalék fizetésről nem döntött, márpedig a következetes gyakorlat alapján a tartásdíj alapjaként csak a már kifizetett osztalék vehető figyelembe. A perben arra sem merült fel adat, hogy az alperes a bevallott jövedelmén felüli jövedelemmel rendelkezne, erre életmódjából sem lehet következtetni. Értékelés nélkül maradt az a tény is, hogy az élettársi kapcsolatából gyermeke született.
- [30] Az alperes sérelmezte, hogy a törvényszék két tanácsa eltérően ítélte meg a jogvitát, ami jogbizonytalansághoz vezet. Az ideiglenes intézkedést a másik tanács megalapozatlannak minősítette, mert megítélése szerint az egyezségben meghatározott tartásdíjjal a gyermekeknek a magyarországi színvonalat jóval meghaladó életszínvonal biztosítható.
- [31] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását indítványozta. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság nem sértett jogszabályt, ezért az alperes felülvizsgálati kérelme megalapozatlan. A jogerős ítélet helyesen állapította meg a tényállást, az eljárás bíróságok a felek jövedelmi, vagyoni viszonyait és a kiskorú gyermekek szükségleteit helytállóan tárták fel és a tényeket okszerűen értékelve, helyes döntést hoztak. A felperes rámutatott arra, hogy a nagy költségkihatású, speciális iskolát az alperessel közösen döntötték el, ezáltal a gyermekek indokolt szükségletei körébe vonható, luxus igénynek nem tekinthető. Ami pedig az alperes teljesítőképességét illeti, az általa előadottak bizonyítást nem nyertek, az alperes továbbra is kiemelkedő anyagi viszonyok között él és teljesítőképese a magasabb összegű tartás megfizetésére. Ráadásul erre az elsőfokú eljárás során - ahogy erre a másodfokú bíróság rámutatott - nem is hivatkozott. A felperes végül megjegyezte, hogy az alperes teljesítőképességének romlását előadásán kívül más nem támasztja alá, ugyanakkor figyelemre méltó, hogy az alperes korábban

tulajdonát képező **B.** utcai ingatlan elidegenítésre került, mert a tartásdíj végrehajtását követően a végrehajtó a tartásdíj hátralékot az ingatlanra ráterhelni már nem tudta, figyelemmel arra, hogy annak az alperes már nem volt a tulajdonosa.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [32] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között bírálta felül.
- [33] A felülvizsgálati kérelem kis részben - a gyermektartásdíj hátralék összegét érintően - alapos.
- [34] Az alperes elsődleges felülvizsgálati kérelme érdemben nem vizsgálható. A Pp. 271. § (3) bekezdés c) pontja alapján a szülői felügyelet (közös szülői felügyelet) rendezése körében nincs helye felülvizsgálatnak, ezért a Kúria erre vonatkozóan a jogerős ítélet felülvizsgálatát mellőzte.
- [35] A másodlagos felülvizsgálati kérelem nem felel meg az 1/2016. (II.15.) PK vélemény 3., 4. és 5. pontjában foglaltaknak. Nem tekinthető határozott kérelemnek, hogy a Kúria „a gyermektartásdíj mértékét az utolsó tárgyaláson igazolt jövedelme figyelembevételével a jogszabályban meghatározott mértékben” állapítsa meg. A Kúria rámutat arra, hogy az alperes a gyermektartásdíj mértékének leszállítására viszontkeresetet nem terjesztett elő.
- [36] Ugyancsak nem felel meg a fenti PK véleménynek a negyedleges felülvizsgálati kérelem. Az alperes eljárási jogszabálysértésekre hivatkozott, a megsértett jogszabályhelyeket azonban nem jelölte meg. A PK vélemény 3. és 4. pontja alapján ezért felülvizsgálati kérelme érdemben nem bírálható el.
- [37] Nem alapos az alperes harmadlagosan előterjesztett felülvizsgálati kérelme sem.
- [38] A jogvitában az eljáró bíróságoknak elsődlegesen abban kellett állást foglalniuk, hogy amennyiben a kötelezett önként, folyamatosan az egyezségben vállalt tartás mértékét lényegesen meghaladóan teljesít, annak elmaradása alapot adhat-e a, annak körülményváltozásként való értékelésére.
- [39] A felperes ugyanis a keresetét kizárólag arra alapította, hogy a perbeli szerződésben foglalt gyermektartásdíj mértékét többszörösen meghaladó önkéntes kötelezeti fizetés elmaradása (azaz a tartásdíj egyezség szerinti fizetése) a gyermekek (és az ő) lényeges jogi érdekeit sértő körülményváltozás. A Pp. 164. § (1) bekezdése alapján - figyelemmel a Ptk. 4:210. § (1) bekezdésére - a felperest terhelte állításának bizonyítási kötelezettsége.
- [40] Az eljáró bíróságok álláspontja szerint a felperes a keresete jogalapját bizonyította, tehát az önkéntes többleteljesítés elmaradása, mint körülményváltozás, a tartás mértékének megváltoztatását eredményezheti.
- [41] A Kúria az alábbiakra mutat rá. A Ptk. 4:210. §-a eltérően kezeli azt a tartást, amelyet a bíróság állapított meg, illetve a felek megállapodása hozta létre és az egyezségen alapuló tartás megváltoztatása iránti kérelem esetén hangsúlyozottan értékeli a szülőknek a szerződés megkötésekor magatartását. „A szülői felelősség alapján - a polgári jog általános elvárhatósági zsinórmértékének megfelelően - a szülőkkel szemben azt a követelményt támasztja, hogy a megállapodás tartalmának kialakításakor (a tartás mértékének meghatározásakor) a gyermekük érdekében felelősségteljesen, kellő gondossággal és körültekintéssel járjanak el. A gyermek érdeke fokozott védelmének alapelveivel (Ptk. 4:2.§) összhangban tehát elvárható a szülőktől az az előrelátás, hogy számoljanak azzal: egyrészt a megállapodás szerinti tartásdíj kiszámíthatóan hosszabb időtartamon keresztül is teljesíthető mértékű legyen, másrészt, hogy az a gyermek indokolt, a harmonikus személyiségfejlődéséhez szükséges szükségleteit folyamatosan biztosítja” (Pfv. II. 22.157/2016/5.). A jogosulti szülőtől tehát elvárható, hogy a tartás mértékének meghatározásakor figyelembe vegye a gyermek hosszú távú, kiegyensúlyozott fejlődésének anyagi biztosítását, a kötelezett szülőtől pedig elvárható annak felmérése, hogy az általa vállalt tartásdíj megfizetésére stabil teljesítőképességgel rendelkezzen.

- [42] A Kúria a konkrét ügyben osztotta az eljárt bíróságoknak a jogalapra vonatkozó álláspontját. A felek a közös vagyont megosztó szerződésben foglalt egyező akaratnyilatkozatukban kifejezetten rögzítették, miszerint a gyermekek javára történő egyéb kifizetés a gyermektartásdíj terhére nem vehető figyelembe, az tehát többlétszolgáltatásnak minősül. A perben nem volt vitás, hogy az alperes - függetlenül a motivációjától - a gyermekekkel kapcsolatban felmerült kiadásokat az egyezségi megállapodás szerinti mértéket meghaladóan viselte. Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság arra, hogy a gyermekek általa is indokoltnak tekintett szükségleteit az egyezségben vállalt gyermektartásdíj mértékénél nagyobb anyagi kiadásokkal járóan tekintette, a magániskolai tandíjat - a peren kívüli szerződésnek megfelelően - azt meghaladóan finanszírozta. Az egyezség megkötése után az iskolai, éves szinten jelentős összeget kitevő tandíjat tehát az alperes maga is a megállapodás szerinti tartásdíjon felüli pluszkiadásnak (a szerződés szerint a gyermekek javára szóló kiadásnak) minősítette és 2015 márciusáig egyedül finanszírozta. A Ptk. 4:2. §-a alapelvi szinten rögzíti a kiskorú gyermek érdekének védelmét, a szülők konszenzusa alapján a gyermekeknek a tandíj kötelezettséggel járó iskoláztatása olyan érdek, amely a jogvita elbírálásánál nem hagyható figyelmen kívül. A kötelezett szülőnek a tandíj évekig tartó, folyamatos többlétszolgáltatásával való egyoldalú felhagyás tehát olyan körülményváltozásnak minősül, amely - kivételesen - annak önkéntes volta ellenére megalapozza a kettős feltétel (a körülményváltozás és a jogi érdeksérelem) megvalósulását.
- [43] A Kúria egyetértett a jogerős döntésben meghatározott gyermektartásdíj mértékével.
- [44] A gyermekek szükséglete.
- [45] A Kúria számos eseti döntésében foglalt állást abban, hogy a gyermek nevelésével kapcsolatos szükségletek magukba foglalják mindazokat az egyéb, iskolán kívüli tevékenységeket, amelyek a gyermek harmonikus személyiség fejlődéséhez szükségesek. Az pedig, hogy mi minősül indokolt szükségletnek, mindig az adott ügy egyedi körülményeitől függ, a konkrét körülmények vizsgálatával lehet ugyanis csak állást foglalni abban, hogy a magas tandíjjal járó iskola vagy az iskolai foglalkoztatásokon kívül tanórák, kulturális igények, sport tevékenységek indokolnak minősülnek-e (EBH2138. 2010.).
- [46] A felperes a gyermekek szükségleteinek emelkedését az iskolaváltással (nyelvórák, utazás), a korábbi, magas színvonalú életvitelük változatlan fenntartásával indokolta.
- [47] A perbeli esetben a gyermekek szükségleteinek változatlanságára vonatkozó alperesi érvelés nem alapos, mivel azokat az egyezségben (és a peren kívüli szerződésben) foglaltaktól eltérően folyamatosan magasabb összegben elismerte és teljesítette. Tény az is, hogy az iskolaváltás önmagában a szükségletek emelkedését nem indokolta, mivel a f. iskola tandíja alacsonyabb összegű. A perben bizonyítást nyert, hogy az iskolaváltást a szülők közösen döntötték el, az alperes az iskolai költségeket az egyezség megkötését követően éveken keresztül a tartásdíjon felül egyedül fizette, a peren kívüli szerződés alapján alaptalanul hivatkozik arra, hogy az egyezségben meghatározott tartásdíj fedezte/fedezi a gyermekek iskoláztatási kiadásait.
- [48] Az elsőfokú bíróság a mérlegelési döntését arra alapította, hogy az alperes - bár az egyezségben a két gyermekre havi 360.000 forint mértékű tartásdíj megfizetését vállalta - nem vonta kétségbe, hogy a gyermekek szükségletei, korábbi életszínvonaluknak megfelelő anyagi gondoktól mentes nevelése nagyobb összegű hozzájárulást igényel. Tény, hogy az egyezség megkötésekor a gyerekek iskolájának költsége magasabb volt, a peradatok alapján azonban az alperes annak teljesítését maga sem tekintette a gyermektartásdíj részének és fizetését éveken keresztül egyedül vállalta.
- [49] Az elsőfokú bíróság a tartásdíj mértékének meghatározásakor az iskola éves tandíját lényegében megfeleltette. A kb. 1.800.000 forint összegű, egy gyermekre jutó éves tandíj havonta 150.000 forint kiadást jelent, az elsőfokú bíróság a tartás 70.000 forint mértékű emelésével azt a szülők között egyenlően osztotta meg.

- [50] A másodfokú bíróság ítéletében a szülők közös döntésére alapítva az iskoláztatási költséget a gyermekek indokolt szükségletei körébe vonta és a havi 330.000 forint mértékű tartásdíj összeggel a teljes tandíjköltséget az alperesre terhelte (180.000 forint+150.000 forint).
- [51] A Kúria osztotta a jogerős ítélet álláspontját. A szülők közös elhatározása alapján a gyermekek iskolát váltottak, az alperes a tandíj megfizetésének a kötelezettségét vállalta és 2013 szeptemberétől 2015 márciusáig teljesítette is. Az alperes a peren kívüli szerződésben foglalt (nem nevesített) vállalásának megfelelően éveken keresztül ténylegesen fizette az **a-i** és a **f.** iskola költségeit, annak egyoldalú módosítása a felperes terhére nem értékelhető.
- [52] Az önkéntes teljesítés szubjektív okból történő elmaradásánál nem hagyható figyelmen kívül a többletfizetés részbeni célja: a gyermekek iskolai tanulmányainak kiszámítható folytatása. A perben az eljáró bíróságok a felperes egyéb, ezt meghaladó igényeit elutasították (utazási költségek, különórák, ruházkodási, egyéb kiadások), a gyermekek érdekeit sértőnek kizárólag a közös döntéssel választott iskola tandíjának - az elsőfokú bíróság szerint megosztott, a másodfokú bíróság által az alperesre terhelt - fizetési kötelezettségét értékelték. A jogerős ítélet helytállóan állapította meg, hogy a gyermekek iskolai tandíjának stabil, kiszámítható megfizetése az alperesnek a szerződésben ugyan nem nevesített, de ráutaló magatartásával (a folyamatos teljesítéssel) vállalt felelőssége és kötelezettsége. Tekintettel arra, hogy ez az összeg a jogerős ítélet eredményeként beépült a havi tartásdíjba, kiegyensúlyozottan, folyamatosan biztosított a gyermekek tanulmányának fedezete.
- [53] A Kúria rámutat arra is, hogy a tartásdíj mértékében való döntés a bíróság diszkrecionális jogkörébe tartozik. Az alperes a felülvizsgálati kérelme kiegészítésében hivatkozott - a jogszabályhely megjelölése nélkül - a másodfokú bíróság felülmérlegelési döntésének indokolatlanságára, a felülvizsgálati kérelem benyújtásának határidején túl benyújtott jogszabálysértést illető újabb felülvizsgálati kérelem azonban nem terjeszthető elő. A Kúria a már hivatkozott 1/2016 (II. 15.) PK vélemény 3. és 4. pontja alapján a jogerős ítélet mérlegelésének felülbírálatát érdemben nem vizsgálta.
- [54] Az alperes felülvizsgálati kérelme a tartásdíj hátralék összegét tekintve alapos. A jogerős ítélet indokolása egyértelműen a tandíj összegére figyelemmel rendelkezett a tartásdíj felemeléséről, az pedig tény, hogy az alperes 2015 márciusáig azt megfizette, tehát kétszeresen - visszamenőlegesen - nem számolható el. Ennek megfelelően a Kúria korrigálta a hátralék összegét. A jogerős ítélet alapján az alperesnek a másodfokú ítélet meghozataláig (2014. április 1-től 2016. június végéig) összesen 27 hónapi tartást kellett megfizetnie, a jogerős ítéletben meghatározott összesen 660.000 forint mértékkel ennek összege 17.820.000 forint. Az alperes az elsőfokú ítéletig teljesítette a havi tartást ($2 \times 180.000 = 360.000$ forint) és a csatolt átutalások alapján 2015. november és december hónapban 500.000-500.000 forintot utalt át. Az alperes által teljesített, 2014. februári **H.-ra** 498.040 forint, **H.-ra** 418.350 forint) összesen 916.390 forint összegű befizetésnél nem lehetett beazonosítani, hogy az a felperes keresetindítása előtti II. iskolai trimeszter tandíja, vagy a III. trimeszter tandíjának minősül, ezért a Kúria az elszámolásból mellőzte. (A 2013/2014 tanévre további tandíjbefizetés csatolásra nem került). 2014. októberben tandíj jogcímén gyermekenként 679.850 forint (1.359.700 forint) összeget fizetett be. Az alperes utolsó tandíjfizetése 2015 februárjában volt, amikor kifizette a II. trimeszter díját 512.900-512.900 forintot (1.025.800 forint). Az alperes tehát az elsőfokú ítélet meghozataláig 7.840.000 forint (21×360.000 forint+ 2×140.000 forint) tartást, valamint a tandíjakat, összesen $7.840.000 + 1.359.700 + 1.025.800 = 10.225.500$ forintot fizetett meg. Az elsőfokú döntést követően a másodfokú ítéletig az alperes további 3.840.000 forint tartást teljesített (januártól júniusig 640.000 forintot fizetett havonta). A júliusban - a jogerős döntést követően - átutalt 860.000 forint összeget a Kúria a hátralék számításánál mellőzte. A fentiek alapján az alperes a jogerős ítélet meghozataláig összesen $10.225.500 + 3.840.000 = 14.065.500$ forint együttes tartást és tandíjat teljesített. Az alperest terhelő tartásdíjhátralék összege tehát helyesen $17.820.000 - 14.065.500 = 3.754.500$ forint.

- [55] A kötelezett teljesítőképessége.
- [56] Az alperesnek a teljesítőképessége változásának figyelmen kívül hagyására vonatkozó érvelése súlytalan. Az elsőfokú eljárásban a teljesítőképessége korlátozott voltára nem hivatkozott, a gazdasági társaságból szerzett jövedelmének csökkenését nem állította. A Ptk. 4:218. § (4) bekezdése alapján a tartás meghatározásánál - illetve a tartás mértékének változásánál - a keresetlevél beadását megelőző egy év jövedelméből kell kiindulni. A perbeli esetben nem vitatott, hogy a 2013. évben (a keresetlevél beadását megelőző évben) jelentős mértékű osztalék kifizetése történt. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a társaság az alperes és az élettársa tulajdonát képezi, azaz az osztalék kifizetéséről (vagy a nyereség eredménytartalékba helyezéséről) a tagok közösen döntenek.
- [57]a felperes anyagi körülményeinek vizsgálata mellőzésének sérelmezése. Következetes a Kúria gyakorlata abban, hogy a gyermeket gondozó szülő a tartást természetben szolgáltatja. Ebből következően a tartásdíj mértékének meghatározása körében a gyermeket gondozó szülő vagyoni körülményeinek mércéje nem azonos a kötelezetti szülőével. A természetbeni tartás nem forintosítható, a gyermek napi ellátása, betegsége esetén ápolása, a vele való foglalkozás ellensúlyozza a külön élő szülő pénzbeli tartási kötelezettségét. A gyermekekkel kapcsolatos anyagi jellegű (pénzbeli) kiadások tehervállalása nem azonos, mert az a természetbeni tartás értékelésének kiüresedéséhez vezethet (Pfv.II.20.795/2016/6., Pfv.II.21.292/2016/4., Pfv.II.21.803/2016/6.).
- [58] Tévesen érvel az alperes a törvényszék eltérő tanácsainak különböző jogértelmezésével. Az ideiglenes intézkedés jogintézménye a jogsérelmi helyzet azonnali kiküszöbölésére szolgál és annak valószínűsítésén alapul, míg az érdemi határozat a bizonyítási eljárás lefolytatása során rendelkezésre álló peradatok értékelésének (Pp. 206. §. (1) bekezdés) eredménye. Az ideiglenes intézkedést elbíráló végzés nem „kis ítélet”, az a perben meghozott érdemi döntésre nincs kihatással. Önmagában tehát az, hogy a felperes ideiglenes intézkedés iránti kérelmét a másodfokú bíróság nem találta megalapozottnak, nem következik a felperes keresetének elutasítása.
- [59] A fentiek alapján a Kúria a jogerős ítélet, mivel az sem eljárási, sem anyagi jogi jogszabályt nem sértett a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján - a tartásdíj hátralék helyes összegének pontosításával - hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [60] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyalás megtartása nélkül bírálta el.
- [61] Az alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre.
- [62] A felülvizsgálati pertárgyérték az alperes által vitatott tartásdíj $(330.000 - 180.000 = 150.000)$ forint egy éves összege, 1.800.000 forint, a két gyermek tekintetében 3.600.000 forint. Az 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati illeték összege 360.000 forint. Az alperes pervesztes lett, ezért a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint köteles a felperesnek a felülvizsgálati eljárással felmerült költségei megfizetésére, amelynek mértékét a Kúria a 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet alapján mérlegeléssel állapított meg.
- [63] Az alperes a pervesztességeire figyelemmel köteles a le nem rótt 360.000 forint felülvizsgálati eljárási illetéket a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint az Államnak megfizetni.

Budapest. 2017. szeptember 5.

Dr. Makai Katalin s.k. tanácselnök, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. előadó bíró, dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. bíró

A kiadmány hitelül: